

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 785/2565

นาง อ. กับพวก โจทก์ บริษัท ก. จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 865, ป.พ.พ. มาตรา 176

ย่อ / หลักกฎหมาย

ในสัญญาประกันชีวิต การใช้จำนวนเงินยืมมาอาศัยความทรงชีพหรือมรณะของบุคคลหนึ่งเป็นสำคัญ และมาตรา 865 วรรคหนึ่ง แห่ง ป.พ.พ. บัญญัติว่า "...บุคคลอันการใช้เงินยืมมาอาศัยความทรงชีพหรือมรณะของเขานั้นก็ดี รู้อยู่แล้วละเว้นเสียไม่เปิดเผยข้อความจริงซึ่งอาจจะได้ใจผู้รับประกันภัยให้เรียกเบี้ยประกันภัยสูงขึ้นอีกหรือให้บอกปิดไม่ยอมทำสัญญา หรือว่ารู้อยู่แล้วแถลงข้อความนั้นเป็นความเท็จไซ้ ท่านว่าสัญญานั้นเป็นโมฆะ" จากบทบัญญัติดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการเปิดเผยข้อเท็จจริงต่าง ๆ รวมถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสุขภาพของผู้เอาประกันชีวิต เป็นหน้าที่ของผู้เอาประกันชีวิตซึ่งการใช้เงินยืมมาอาศัยความทรงชีพหรือมรณะของตน ที่จะต้องเปิดเผยข้อความจริงให้ผู้รับประกันภัยทราบ หาใช้หน้าที่ของจำเลยผู้รับประกันชีวิตที่จะต้องสืบหาประวัติการรักษาอาการเจ็บป่วยของผู้เอาประกันชีวิตไม่ การที่ผู้เอาประกันชีวิตระบุในใบคำขอเอาประกันภัยสินเชื่อกลุ่ม (แบบสั้น) ที่ถามชัดเจนว่าระหว่าง 6 เดือนที่ผ่านมาเคยให้แพทย์ตรวจหรือเข้าสถานพยาบาลทำการรักษาตัว ตรวจโลหิต ความดันโลหิตหรือไม่ แต่ผู้เอาประกันชีวิตกลับตอบว่า การตรวจสุขภาพประจำปีผลปกติ ทั้งที่ก่อนที่จะยื่นใบคำขอเอาประกันภัยสินเชื่อกลุ่ม (แบบสั้น) เพิ่งไปพบแพทย์เพื่อตรวจรักษาอาการป่วยด้วยโรคเบาหวานและไขมันในเลือดสูง บ่งชี้ได้ว่า ผู้เอาประกันชีวิตจงใจปกปิดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสุขภาพและอาการเจ็บป่วยดังกล่าวของตนที่เป็นข้อสาระสำคัญซึ่งหากจำเลยทราบก็จะไม่รับทำสัญญาประกันชีวิต การปกปิดข้อเท็จจริงดังกล่าวเป็นผลให้สัญญาประกันชีวิตตกเป็นโมฆะตามบทกฎหมายข้างต้น เมื่อจำเลยมีหนังสือบอกล้างสัญญาประกันชีวิตไปยังโจทก์ทั้งสองผู้รับประกันภัยในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่จำเลยทราบมูลอันจะบอกล้างตาม ป.พ.พ. มาตรา 865 วรรคสอง โดยชอบแล้ว สัญญาประกันชีวิตจึงตกเป็นโมฆะตาม ป.พ.พ. มาตรา 176 วรรคหนึ่ง

คำพิพากษา

โจทก์ทั้งสองฟ้องขอให้บังคับจำเลยชำระค่าสินไหมทดแทนตามสัญญาประกันชีวิตเพื่อชำระหนี้ของดาบตำรวจสั่งให้แก่นาคาร 2,203,500 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ต้นเงิน 1,950,000 บาท นับถัดจากวันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จ หากมีเงินเหลือจากการหักชำระหนี้ตามสัญญากู้เงินแล้วให้คืนแก่โจทก์ทั้งสอง จำเลยให้การและแก้ไขคำให้การขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ โจทก์ทั้งสองอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 7 แผนกคดีผู้บริโภคพิพากษากลับ ให้จำเลยชำระเงิน 1,879,254 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันที่ 14 กันยายน 2559 จนกว่าจะชำระเสร็จแก่นาคาร หากมีเงินเหลือจากการชำระหนี้แล้วให้ชำระแก่โจทก์ทั้งสอง ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสองศาลให้เป็นพับ จำเลยฎีกา โดยศาลฎีกาแผนกคดีผู้บริโภคอนุญาตให้ฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีผู้บริโภควินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงในชั้นนี้ฟังได้ว่า โจทก์ที่ 1 เป็นภริยาชอบด้วยกฎหมายและโจทก์ที่ 2 เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของดาบตำรวจสั่ง วันที่ 13 ตุลาคม 2558 ดาบตำรวจสั่งทำสัญญากู้เงินกับธนาคาร 2 ฉบับ รวมเป็นเงิน

1,950,000 บาท ในวันดังกล่าวดาบตำรวจสั่งยังได้ยื่นคำขอเอาประกันภัยสินเชื่อกลุ่ม (แบบสั้น) จำนวนเงินเอาประกัน 1,950,000 บาท โดยระบุให้ธนาคาร เป็นผู้รับประกันตามภาระหนี้ที่ค้างชำระ ถ้ามีเงินเหลือจ่ายก็ให้โจทก์ทั้งสองเป็นผู้รับประกัน ดาบตำรวจสั่งตอบคำถามเกี่ยวกับสุขภาพในคำขอเอาประกันภัยสินเชื่อกลุ่ม (แบบสั้น) ข้อ 14 ที่ระบุว่า ในระหว่าง 6 เดือนที่ผ่านมา ท่านเคยให้แพทย์ตรวจหรือเข้าสถานพยาบาลทำการรักษาตัว ตรวจโลหิต ความดันโลหิต ปัสสาวะ เอกซเรย์ ตรวจหัวใจ หรือตรวจอย่างอื่นหรือไม่ ดาบตำรวจสั่งตอบว่าเคยตรวจสุขภาพประจำปี ผลปกติ จำเลยตกลงรับประกันชีวิตดาบตำรวจสั่งแบบกลุ่ม และมอบหนังสือรับรองการเอาประกันชีวิตให้ดาบตำรวจสั่ง ระหว่างอายุกรมธรรม์ประกันชีวิตดังกล่าว ดาบตำรวจสั่งเสียชีวิตด้วยระบบไหลเวียนโลหิตล้มเหลว โจทก์ทั้งสองขอรับประกันภัยตามกรมธรรม์ประกันชีวิตของดาบตำรวจสั่งจากจำเลย จำเลยปฏิเสธที่จะชำระค่าสินไหมทดแทน และมีหนังสือบอกล้างสัญญาประกันชีวิตพร้อมคืนเงินเบี้ยประกันชีวิตให้ธนาคาร ก. คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามที่จำเลยได้รับอนุญาตให้ฎีกาเพียงข้อเดียวว่า สัญญาประกันชีวิตตกเป็นโมฆียะหรือไม่ จำเลยฎีกาทำนองว่า ดาบตำรวจสั่งปกปิดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสุขภาพของตนที่เข้ารับการรักษารอคเบาหวานและไขมันในเลือดสูง อันเป็นข้อสาระสำคัญที่จำเลยจะพิจารณาว่าจะรับหรือปฏิเสธการขอเอาประกันชีวิตของดาบตำรวจสั่งและจำเลยไม่มีหน้าที่ที่จะไปสืบหาประวัติการรักษาของดาบตำรวจสั่ง ทำให้สัญญาประกันชีวิตเป็นโมฆียะนั้น จำเลยเป็นฝ่ายยกข้อเท็จจริงขึ้นมาปฏิเสธความรับผิดชอบตามสัญญาประกันชีวิตที่จำเลยทำไว้กับดาบตำรวจสั่งภาระการพิสูจน์ตกแก่จำเลยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 84/1 ซึ่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 7 ให้นำมาใช้บังคับในคดีผู้บริโภคด้วย จำเลยมีนายพิเชฐ นายสารัตถ์ และนายแพทย์ฤกษ์ เป็นพยานเบิกความได้ว่า จากประวัติการตรวจรักษาอาการป่วยของดาบตำรวจสั่งที่โรงพยาบาล บ. แจ้งให้จำเลยทราบเมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2560 พบว่า ดาบตำรวจสั่งเข้ารับการรักษารอคเบาหวานและไขมันในเลือดสูงมาตั้งแต่ปี 2556 และดาบตำรวจสั่งไม่ได้ไปพบแพทย์เพื่อรักษารอคเบาหวานและไขมันในเลือดสูงอย่างต่อเนื่อง วันที่ 8 กันยายน 2558 ก่อนที่ดาบตำรวจสั่งจะยื่นคำขอเอาประกันชีวิต 1 เดือนเศษ ดาบตำรวจสั่งเข้ารับการรักษารอคเบาหวานและไขมันในเลือดสูง แพทย์วินิจฉัยว่า ดาบตำรวจสั่งป่วยเป็นโรคเบาหวานและไขมันในเลือดสูง และนายพิเชฐยังเบิกความอีกว่า หากดาบตำรวจสั่งให้ข้อเท็จจริงว่า ป่วยด้วยโรคเบาหวานและไขมันในเลือดสูงและอยู่ระหว่างการรักษาแล้ว จำเลยจะปฏิเสธไม่รับทำสัญญาประกันชีวิต เพราะเป็นผู้มีสุขภาพไม่สมบูรณ์ อาจเสียชีวิตได้มากกว่าคนที่มีความสมบูรณ์แข็งแรง จำเลยมีหนังสือลงวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2560 และ 15 กุมภาพันธ์ 2560 บอกล้างสัญญาประกันชีวิตไปยังโจทก์ทั้งสองและธนาคาร ในฐานะผู้รับประกัน นอกจากโจทก์ทั้งสองจะไม่นำสืบโต้แย้งข้อเท็จจริงที่จำเลยนำสืบให้เห็นเป็นอื่นแล้ว โจทก์ที่ 1 ยังเบิกความว่า ดาบตำรวจสั่งตอบคำถามข้อ 14 ในใบคำขอเอาประกันภัยสินเชื่อกลุ่ม (แบบสั้น) ว่า ตรวจสุขภาพประจำปี ผลปกติ เห็นว่า ในสัญญาประกันชีวิต การใช้จำนวนเงินยืมอาศัยความทรงจำหรือมรณะของบุคคลหนึ่งเป็นสำคัญ และมาตรา 865 วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บัญญัติว่า "...บุคคลอันการใช้เงินยืมอาศัยการทรงจำหรือมรณะของเขานั้นก็รู้อยู่แล้วละเว้นเสียไม่เปิดเผยข้อความจริงซึ่งอาจจะได้ใจผู้รับประกันภัยให้เรียกเบี้ยประกันภัยสูงขึ้นอีกหรือให้บอกปิดไม่ยอมทำสัญญา หรือว่ารู้อยู่แล้วแถลงข้อความนั้นเป็นความเท็จไซ้ ท่านว่าสัญญานั้นเป็นโมฆียะ" จากบทบัญญัติดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการเปิดเผยข้อเท็จจริงต่าง ๆ รวมถึงข้อเท็จจริง

เกี่ยวกับสุขภาพของผู้เอาประกันชีวิตเป็นหน้าที่ของผู้เอาประกันชีวิตซึ่งการใช้เงินย่อมอาศัยความ
ทรงชีพหรือมรณะของตน ในคดีนี้คือดาบตำรวจสั่งผู้เอาประกันชีวิตที่จะต้องเปิดเผยข้อความจริง
ให้ผู้รับประกันภัยในคดีนี้คือจำเลยผู้รับประกันชีวิตทราบ หาใช่หน้าที่ของจำเลยผู้รับประกันชีวิต
ที่จะต้องสืบหาประวัติการรักษาอาการเจ็บป่วยของดาบตำรวจสั่งผู้เอาประกันชีวิตไม่ การที่ดาบ
ตำรวจสั่งผู้เอาประกันชีวิตระบุในข้อ 14 ของใบคำขอเอาประกันภัยสินเชื่อกลุ่ม (แบบสั้น) ที่ถาม
ชัดเจนว่าระหว่าง 6 เดือนที่ผ่านมาเคยให้แพทย์ตรวจหรือเข้าสถานพยาบาลทำการรักษาตัว
ตรวจโลหิต ความดันโลหิตหรือไม่ แต่ดาบตำรวจสั่งกลับตอบว่า การตรวจสุขภาพประจำปี
ผลปกติ ทั้งที่ก่อนที่ดาบตำรวจสั่งจะยื่นใบคำขอเอาประกันภัยสินเชื่อกลุ่ม (แบบสั้น) ลงวันที่ 13
ตุลาคม 2558 นั้น วันที่ 8 กันยายน 2558 ดาบตำรวจสั่งไปพบแพทย์เพื่อตรวจรักษาอาการป่วย
ด้วยโรคเบาหวานและไขมันในเลือดสูง บ่งชี้ได้ว่าดาบตำรวจสั่งจงใจปกปิดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ
สุขภาพและอาการเจ็บป่วยดังกล่าวของตนที่เป็นข้อสาระสำคัญซึ่งหากจำเลยทราบก็จะไม่รับ
ทำสัญญาประกันชีวิตกับดาบตำรวจสั่งดังที่นายพิเชฐเบิกความ การปกปิดข้อเท็จจริงดังกล่าว
ของดาบตำรวจสั่งเป็นผลให้สัญญาประกันชีวิตระหว่างดาบตำรวจสั่งกับจำเลยตกเป็นโมฆียะ
ตามบทกฎหมายข้างต้น เมื่อจำเลยมีหนังสือบอกล้างสัญญาประกันชีวิตระหว่างดาบตำรวจสั่งกับ
จำเลยที่ตกเป็นโมฆียะกรรมไปยังธนาคาร และโจทก์ทั้งสองผู้รับประกันภัยในกำหนดหนึ่งเดือน
นับแต่จำเลยทราบมูลอันจะบอกล้างตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 865 วรรคสอง
โดยชอบแล้ว สัญญาประกันชีวิตระหว่างดาบตำรวจสั่งกับจำเลยจึงตกเป็นโมฆะตาม
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 176 วรรคหนึ่ง จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชอบ
ค่าสินไหมทดแทนตามที่โจทก์ทั้งสองฟ้องให้รับผิดชอบ โดยไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยเหตุผลอื่น ๆ ที่จำเลยกล่าว
มาในฎีกา ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 7 พิจารณาให้จำเลยรับผิดชอบนั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาของ
จำเลยฟังขึ้น พิจารณากลับ ให้ยกฟ้องโจทก์ ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสามศาลให้เป็นพับ

องค์คณะ

ไชยผล สุรวงษ์สิน · แรรงธรณ ปริพนธ์พจนพิสุทธิ์ · เจริญนัย ธรรมดุษฎี

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/785/2565>